

เรือที่ค่อยค่อยอัปปางลงในมหานครที่สีพันดอน

เรือลำน้อยถูกผลักไสให้ลอยเคว้งคว้างโดดเดี่ยวอยู่กลางห้วงมหานครที่สีพันดอนอันกว้างใหญ่ คลื่นน้ำและสายลมแห่งการถกเถียงนั้น บางครั้งสงบ บางครั้งก็สาดซัดราวเห็นภาพตัวเองถูกผูกติดไว้กับเรือและค่อย ๆ อัปปางลงสู่ใต้น้ำ ทว่าฟากฟ้าพร่างพรายด้วยพระจันทร์ส่องสว่างนำทางออกไปในความมืดแห่งรัตติกาล ทำให้เรือโยกพลิวไปตามแสงสว่างนั้นเทียบท่าถึงฝั่งในที่สุด...

คลื่นน้ำโหมกระหน่ำปั่นป่วนระลอกแล้วระลอกเล่า พร้อมกับสายลมกระโชกแรง

เหมือนจะเหย้าเหย้าและทำทลายชะตากรรมอันโหดร้าย

ผมก้าวเดินอย่างเนิ่นช้าออกจากรั้ว หันกลับมามองบ้านหลังใหม่เพียงสร้างเสร็จไม่กี่เดือน เป็นน้ำพักน้ำแรง สร้างสรรค์ออกแบบก่อสร้างขึ้นมาเพื่อพ่อและแม่ และอีกไม่นานจะกลายเป็นเรือนหอแห่งความรักของผมด้วย

สิ่งหนึ่งที่มองเห็นเด่นชัดไม่พ้นสายตานั้นคือแม่ ผู้หญิงที่สูงพอประมาณ สูงน้อยกว่าผมและพ่อ รูปร่างผอมบางแต่ปราดเปรียว วงหน้าคม ตาหวาน และใจดี

แม่ยืนตัวแข็งทื่อเหี่ยวแห้งเหมือนต้นไม้ที่อยู่กลางแสงแดดจัดจ้านยามโลกเดือด เบือนหน้ากลับไปมองประตูบ้าน เพียงเพื่อช่วยกันน้ำตาที่รินขึ้นมาเท่านั้น แต่ยังทำเป็นไม่ได้ยินคำพูดอันเสียดแทงนั้น

“แม่ครับ ถ้าผมอยู่บ้านต่อไป ผมต้องได้ฆ่าพ่อตายแน่ ๆ” เสียงสะอื้นผสมความสับสน ร้าวราน โกรธแค้น ไม่รู้ว่าอารมณ์นั้นคืออะไร

เสียงแผดตะโกนประเดประดังของผม ทำให้เห็นน้ำตาอาบแก้มของแม่ ยิ่งทำให้ผมเจ็บปวด

ความเงิบงันและดวงตาแห่งความโศกเศร้าเกาะกุมหัวใจของเราทั้งสอง
อยู่พักหนึ่ง ก่อนผมขับรถออกบ้านไปไกลแสนไกล

เสียงภายในใจของผม ผลงานบทเพลงที่ก้องในหู “ไม่เหลืออะไรเลย
จากที่เคยมีความใฝ่ฝัน ไร้กำลังจะสร้างใหม่ให้เหมือนเดิม”¹ เป็นบทเพลงที่พ่อ
ชอบเล่นกีตาร์และให้ผมร้องให้แม่ฟังอยู่เรื่อย ๆ เสมอมา

ใช่ครับพ่อ ชีวิตผม “...กว่าจะรวมจิตใจ เก็บทรายสวย ๆ มากอง
ก่อปราสาทสักหลัง ก่อกำแพงประตู ก่อสะพานสร้างเป็นทาง ทำให้เป็นดั่งฝัน
ก่อนที่ฉันจะได้เห็นทุกอย่าง อย่างที่ฝันที่ฉันทุ่มเท น้ำทะเลก็สาดเข้ามา ไม่เหลือ
อะไรเลย...”

มันพังย่อยยับเหมือนซากปรักหักพัง เพราะพ่อคนเดียว !

ผมชื่อ “กลอง” อายุยี่สิบเจ็ดปี ผมได้รูปร่าง หน้าตา สมองและความคิด
อันเป็นส่วนประกอบที่ดั่งงามและลงตัวทั้งหมดมาจากพ่อและแม่

เรียนจบศึกษาศาสตรบัณฑิตเอกคณิตศาสตร์ ไม่ถึงหนึ่งปีก็สามารถ
สอบบรรจุรับราชการครูได้แล้ว สอนนักเรียนมัธยมศึกษาในตัวอำเภอซึ่งห่าง
จากบ้านเพียงสิบลิโลเมตร ตอนนี้ทำงานได้เกือบสามปีแล้ว

พ่ออายุหกสิบห้าปีเกษียณราชการได้ห้าปีด้วยตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำตำบลและตั้งอยู่ในหมู่บ้านของ
ครอบครัวพวกเรา แม่อายุน้อยกว่าพ่อห้าปี แม่เปิดร้านขายของชำและอาหาร
ตามสั่งตั้งแต่ผมจำความได้ ภาพการลวกก๋วยเตี๋ยวของแม่ยังคงมาyingนัก ไม่มี
ผู้ใดทำน้ำซุปรก๋วยเตี๋ยวย่อยเท่า กับฝีมือแม่อีกแล้ว แม่เพิ่งหยุดกิจการพร้อม ๆ
กับพ่อที่ปลดระวางงาน และเป็นอิสระ เมื่อผมได้ทำงานเช่นกัน

แต่ระยะเวลาหนึ่งปีที่กำลังสร้างบ้านใหม่ แม่มีหน้าที่ใหม่ที่แบกรับใน
การดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคเรื้อรังระยะยาว นั่นก็คือ “พ่อ”

ผมยังมีพี่ชายอายุห่างจากผมสี่ปี แต่เขาเสียชีวิตตอนเรียนอยู่ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในตัวจังหวัด เขาเป็นคนเรียนหนังสือเก่งมาก ถูกรถพ่วงชน

¹ เพลงปราสาททราย" ผลงานของสุรสีห์ อิทธิกุล

ยับยั้งขณะจะไปเรียนพิเศษ พ่อพร่ำเพ้อว่าที่ตาย เพราะตัวเองเป็นต้นเหตุที่ปล่อยให้ลูกไปเรียนหนังสือเพียงลำพัง คิดถึงคร่ำครวญหาเขาอยู่เสมอ ๆ ทุกวัน จนลืมอีกหนึ่งชีวิตที่เป็นลูกเหมือนกัน ผมก็ต้องการความรักและความห่วงใยจากพ่อเช่นกัน

ชีวิตครอบครัวของเราดำเนินไปตามปกติ ผมไปทำงานตั้งแต่เช้าและกลับถึงบ้านมืดค่ำ แต่ยังมีโอกาสกอดหอมและส่งแม่กับพ่อเข้านอน พร้อมกับคำพูดอวยพรที่เป็นสิริมงคลให้ผม ผมภาวนาเสมอว่า ขอให้ช่วงเวลาที่มีความสุขเหล่านี้เกิดขึ้นอีกต่อไปนานแสนนาน

ทุก ๆ วันมีเรื่องราวผ่านเข้ามาในชีวิตเรามากมาย แต่ผมแทบจะจำเรื่องเหล่านั้นไม่ได้เลย จนกระทั่งสัปดาห์ก่อนเทศกาลสงกรานต์ ผู้คนในหมู่บ้านที่ใช้ชีวิตต่างถิ่น เริ่มเดินทางกลับบ้าน เพื่อมาเยี่ยมเยียนพ่อแม่และญาติพี่น้องและสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน

หมู่บ้านของเราคึกคัก รถรายังวิ่งผ่านไปมาจนกระทั่งเวลาถึงหนึ่งทุ่มสองทุ่ม บ้านผมอยู่ใจกลางของหมู่บ้าน ทำให้สังเกตเห็นได้ชัดเจน ร้านค้าขายของชำที่มีเกือบทุกคุ้มบ้าน ผู้คนต่างมาจับจ่ายซื้อสิ่งของแม่ยามมืดค่ำ

ค่ำของวันหนึ่งก่อนวันสงกรานต์ ผมเห็นร้านขายของชำยังเปิดอยู่ จึงนึกได้ว่า ต้องไปซื้อกาแฟดำที่หมดแล้ว และจำเป็นต้องซื้อเพราะเป็นเครื่องดื่มยามเช้าของพวกเราสามคนพ่อแม่ลูก ที่ร้านขายของชำ ผมได้เจอเพื่อนเก่าสมัยเด็ก ที่เพิ่งกลับมาจากกรุงเทพฯ พวกเขาต่างดีใจเพราะหนึ่งปีจึงได้เจอกัน ได้ไถ่ถามทุกข์-สุข และให้กำลังใจกันและกัน

เมื่อถึงคำพูดของเพื่อนที่เล่าถึงพ่อของผม ผู้เป็นแบบอย่างความดีงามของลูกศิษย์หลายรุ่นต่อหลายรุ่น ผู้เป็นความภูมิใจ นับหน้าถือตา น่าเคารพนับถือของคนในหมู่บ้านและตำบล

เสียงที่ออกจากปากเพื่อนผม มันทำให้ใจผมพลุ่งพล่านบ้าคลั่งเหมือนน้ำเหลือเพียงครึ่งขวดที่ถูกเขย่าขึ้นลงไปมา

“ชาวบ้านพูดถึงพ่อเอ็งว่า ทำไมพ่อครูเปลี่ยนไปเป็นคนลามก ไล่ปล้ำแม่เอ็ง ตอนกลางวันแสดก ๆ ยังไม่เว้น ไม่รู้จักอายผู้อายคน”

เหมือนโลกทั้งโลก เริ่มส่งเสียงกระซิบกระซาบต่อเรื่องราวบัดสีบัดเถลิง
 วิกัลจริตของครอบครัวผม ความดั่งงามของพ่อที่สั่งสมมายาวนานได้หายหกตก
 หล่นไม่เหลือแล้ว คำพูดแผ่วเบา มันกลับเป็นเสียงดังกระหึ่มไปทั่วหลังคาเรือน
 เหมือนเสียงหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

“แกจะห่อหมก สภาพทุเรศทุรัง เฒ่าหัวงู เฒ่าราคะ ยังมีมาก มัวเมา
 กามารมณ์ หื่นกระหาย ลามกจกเปรต วิตถาร ตัณหากลับ บ้ากำหนัด”

เสียงทักทายปราศรัย หัวร่อต่อกระซิก เสียงซึกชวนให้ดื่มฉลองต้อนรับ
 ปีใหม่ไทย เริ่มดังระงมไปทั่วหมู่บ้าน

รถแห่ที่เสียงดังและเต็มไปด้วยบทเพลงที่สนุกสนานและกระหึ่มบริเวณ
 นั้น ผมยังคงนั่งเฉยเมย ไม่แยแสต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามากระทบ
 ด้วยต้นตอแห่งความโศกเศร้าและเจ็บปวดล้วนแต่อยู่ในใจยากที่จะปลดปล่อย
 ออกมา

รอคอยวันรุ่งเช้า ผมจะถามความจริงจากแม่

ผมสะดุ้งตื่นด้วยเสียงนาฬิกาปลุกของมือถือตอนตีห้า เพราะโรงเรียน
 ถวายภัตตาหารแต่พระสงฆ์ในช่วงเช้า ต่อด้วยการทอดผ้าป่าจากศิษย์เก่าในวัน
 สงกรานต์ มองไปประตูห้องนอนพ่อกับแม่มายังเงียบสนิท จึงเก็บคำถามที่
 บาดลึกและรบกวนจิตใจไว้ก่อน

แสงอาทิตย์ยามบ่ายสาดส่องอยู่ตลอดเวลา ผมเสร็จธุระจากโรงเรียน
 แล้ว รีบขับรถยนต์จนกระทั่งถึงหน้าบ้าน เห็นแม่กำลังวิ่งหนีใครสักคนสุดชีวิต
 ซึ่งคนนั้นคือ พ่อที่วิ่งตามไล่จับแม่ แม่สะดุดกองดินเล็ก ๆ ล้มลง พ่อโถมตัวลง
 มาร่างแม่ ระดมจูบใบหน้า กลิ้งเกลือกและคว่ำไขว่ทุกอย่างที่จับต้องได้ราวกับ
 ไม่รู้จักอึด กระทั่งกระหายระเริงรักแม่กระทั่งเวลากลางวันนั้นหรือ ?

แววตาดิวกระหาย ท่าทางกักขฬะรุนแรง หุนหันพลันแล่นเหมือนพายุ
 ลมที่เจอเบื้องหน้าไม่ใช่พ่อ ที่ผมเคยรู้จักมาทั้งชีวิต ผมบิบบแตรรถดิ่งลั่นสนั่น
 เสียงและรีบลงจากรถ

“อย่า ๆ ช่วยด้วย ช่วยด้วย” เสียงแม่กรี๊ดร้องขอความช่วยเหลือ ผมไปแยกแม่ออกจากพ่อ ดิ่งกันไปมา พ่อกลับปลักผมจนเซ มองหน้าผม เหมือนคนแปลกหน้าไม่ใช่ลูก

“มึงเป็นใคร ออกไป อย่ามายุ่งกับเมียกู !” คำหยาบคายจากปากพ่อที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน สายตาหึงหวงของพ่อ ที่มองผมราวเป็นชายชู้ที่มาแย่งภรรยาตนเอง

ผมค่อยเข้าที่กลางห้องของพ่อ และปลักร่างนั้นจนล้มนอนบนพื้นหญ้า ทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

“กล็อง พ่อแล้วลูก” สีหน้าแม่ตกตะลึงพริ้งเพริดชั่วขณะ เสียงร้องปนสะอื้น ปลุกผมให้มีสติชนิดหนึ่ง ผมมองไปที่พ่อ สายตาอันห่างเหินเลื่อนลอยคุณั้น มองผมกลับมาเหมือนเหตุการณ์ที่เลวร้ายนั้นไม่เคยเกิดขึ้น ความว่างเปล่าที่นั่น มันที่มแทงอย่างบ้าคลั่งและกระหน่ำยิ่งกว่าลูกธนูแสงอาทิตย์ที่พุ่งใส่ผม

แม่พุงพ่อเข้าไปในบ้าน ผมทรุดตัวนั่งร้องไห้อย่างพุ่มพวยตรงนั้น

เหตุการณ์อันร้อนรุ่มที่เกิดขึ้นไม่นานนั้น ทำให้ผมอยากแปลงร่างเป็นแมงกะพรุน สัตว์ชนิดที่ไม่มีสมอง ไม่มีหัวใจ ไม่ต้องการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งรอบข้าง ลอยไปเรื่อย ๆ ไร้ประโยชน์ วายไปตามไปกระแสน้ำมหาสมุทร

แต่ภาพและเสียงในหัวตามมาหลอกลอนไม่รู้จบสิ้น ภาพการตีตราตอกย้ำของชาวบ้าน ที่มองพ่อเลวทรามต่ำช้ามันเป็นความจริงหรือ? ความดิงามที่พ่อสั่งสมมาทั้งชีวิตมันพังทลายเหมือนปราสาททรายชั่วพริบตา ไม่เพียงพ่อที่พินาคนคนเดียว ผีเสื้อกระพือปีกครั้งนี้ ส่งผลมาสู่ชีวิตผมด้วย อับอายผู้คนจะสู้หน้าคนในหมู่บ้านอย่างไร? ผมจะแต่งงานอีกไม่นาน จะพาเจ้าสาวอยู่บ้านหลังนี้ด้วย จะทำอะไร ? ผมไม่เข้าใจพ่อเลยที่เป็นอย่างนี้ ?

ลักพักแม่เดินออกมา “กล็อง พ่อไม่สบายนะ ที่ทำแบบนั้น” ผมรู้สึกว่าการกำลังพ่ายแพ้อะไรบางอย่าง จนไม่รอฟังคำอธิบายจากแม่ เพราะผมเข้าใจและตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ไร้ความเคลือบแคลง เชื่อกันเต็มเปี่ยมว่า สิ่งที่ผมเห็นเป็นเรื่องเดียวกันที่ได้ยินจากคนในหมู่บ้าน

แม่จ้องหน้าผมด้วยความโศกเศร้า น้ำตาไหลอาบใบหน้า ความครุ่นคำนึง และดวงตาแห่งความสับสนปล่อยปลงหัวใจของเราทั้งสองอยู่พักหนึ่ง ก่อนผม ขับรถกลับบ้านอย่างไม่วันกลับคืน

พระจันทร์ทอแสงเปล่งประกายสว่างจ้าท่ามกลางความมืดมิด

ฉันชื่อ “นุช” มองเผิน ๆ รูปร่างหน้าตาของฉันไม่แตกต่างจากผู้หญิงไทยเลย แต่จริง ๆ แล้ว ฉันมาจากประเทศลาว มาจากหมู่บ้านในเขตดอนคอน แขวงจำปาสักหรือลาวใต้ถ้าเดินทางจากประเทศไทย ผ่านทางช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

หมู่บ้านของฉันเป็นเกาะสวยงาม พระจันทร์ยามค่ำคืนลอยเด่นบนท้องฟ้า ผู้คนมีชีวิตที่เรียบง่าย ต้องนั่งเรือชมแม่น้ำและท้องฟ้าไม่นานก็ถึงฝั่งแล้วเดินทางด้วยรถสองแถวเล็ก ผ่านหมู่บ้านชุมชนริมแม่น้ำโขง ชมหัตถ์จักรโบราณ และ สะพานรถไฟประวัติศาสตร์ ร่องรอยแห่งอาณานิคมฝรั่งเศสไม่นานก็ถึงหมู่บ้านเล็ก ๆ ใกล้น้ำตกหลี่ผี ซึ่งเป็นแก่งกลางแม่น้ำโขง หรือมหานทีสีพันดอน ห้างน้ำอันกว้างใหญ่ไพศาล ด้วยความมหัศจรรย์กับคลื่นสายสายน้ำลาดกระเพื่อมผ่านเนินหินโขดหินลงมาด้วยกำลังแรงถาโถมแตกเป็นละอองสีขาวไปทั่วแก่งหิน ดูสวยงามตื่นตายิ่งนัก

เรื่องเล่าที่มาของชื่อหลี่ผี “หลี่” เป็นเครื่องมือจับปลาของชาวบ้านวางดักไว้กลางลำน้ำ ส่วน “ผี” คือร่างไร้วิญญาณของคนลาวที่ถูกฆ่าตายในยุคฝรั่งเศสครองเมือง เพราะไม่ยอมทำตามคำสั่ง เมื่อตายแล้วจะนำศพโยนทิ้งลงแม่น้ำโขงให้ไหลไปตามกระแส น้ำจวนมาติดที่หลี่ดักปลา เป็นเรื่องราวเจ็บปวดและหดหู่มากเมื่อยามนึกถึง

บางครั้งบางวัน เมื่อฉันมานั่งข้าง ๆ กับหลี่ผี ยามพระจันทร์กำลังโผล่พ้นท้องฟ้า รู้สึกโดดเดี่ยวราวอยู่ท่ามกลางดินแดนชมพูทวีปกับทิวเขาหิมาลัย อดคิดไม่ได้ถ้าคน สัตว์ สิ่งของหรือแม้กระทั่งแนวทางนกยูงอันแสนจะเบาบาง เมื่อตกลงไปยังเบื้องล่าง คงไม่มีสิ่งใดลอยอยู่ได้ ทุก ๆ สิ่งต้องจมลง

เมื่อฉันจบปริญญาตรีด้านศึกษาศาสตร์ ได้ทำงานเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยครูปากเซ เงินเดือนครูที่นี่ไม่มากนัก แต่ฉันผ่านการสอบชิงทุนของรัฐบาลมาเรียนปริญญาโทศึกษาศาสตร์เอกสังคมศึกษา ที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของภาคอีสานประเทศไทย

ฉันได้พบกับ “คุณโชค” หนุ่มไทย เพื่อนร่วมชั้นเรียน รัฐบาลครูและลาศึกษาต่อ ผิวขาว รูปร่างสูงโปร่ง ชอบไว้ผมทรงหวีเสยแสกข้าง บุคลิกเจียบบริမ် จริงจัง แต่ลึก ๆ ใจดีชอบช่วยเหลือฉัน ซึ่งเป็นเพื่อนต่างชาติเสมอมา ถ้าไม่ได้คุณช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่าง ฉันคงไม่จบการศึกษาทันตามกำหนด และต้องเสียเงินค่าทุนแน่ ๆ จะเอาเงินมาจากไหน ครอบครัวฉันฐานะไม่ดีเท่าไรนัก แม้กระทั่งการกินอยู่ที่นี่ คุณยังช่วยเหลือหลาย ๆ ครั้ง ตอนปิดเทอมปลายปี พ่อของฉันเสียชีวิตที่หลี่ผี ระหว่างไปหาปลาตอนกลางคืน คุณยังเดินทางมาพร้อมกับฉัน มาช่วยงานศพพ่อ ทั้งแรงกาย แรงใจ แรงเงิน จนแม่และพี่ชายของฉัน เอ็นดูเหมือนเป็นลูกอีกคนหนึ่ง

วิทยานิพนธ์ของฉันลุล่วงได้ เพราะคุณเพราะช่วยแปลและตัดเกลาภาษาลาวเป็นภาษาไทย ก่อนการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ของฉัน พวกเราสัญญาว่าเราจะแต่งงานกัน

ฉันกลับมาสอนที่เดิม ไม่ถึงปีจึงแต่งงานกับคุณ โชคดีที่ไม่ได้ปรับตัวมากนัก เพราะพ่อแม่ของคุณเสียชีวิตตั้งแต่คุณยังเด็กเล็ก มีเพียงพี่สาวคนเดียวที่อยู่อีกจังหวัดหนึ่ง คุณเที่ยวมาเที่ยวไปฝั่งลาวฝั่งไทย จนฉันตั้งท้อง “กล้า” เป็นลูกชายคนแรก และได้มาคลอดที่อำเภอของคุณอยู่และทำงาน เป็นครั้งแรกของกล้าที่ได้ข้ามฝั่งแม่น้ำโขง วันนั้นระหว่างนั่งเรือหางยาวจะข้ามแก่งฝนตกหนัก ลมกระโชกแรง สายน้ำกับท้องฟ้าผสมกันจนพรั่มมัวมองไม่เห็นฝั่งแล้วจู่ ๆ เรือเกิดดับเครื่อง ใจหล่นหายกลัวความตาย เรือไหลไปเรื่อย ๆ อย่างหวาดหวั่นและยาวนาน จึงเป็นที่มาของชื่อกล้า และกล้าก็แกร่งกล้าหาญจนเติบโต

สะพานนั้นข้ามได้แต่เพียงลำน้ำ ลำน้ำต่างหากที่สามารถก้าวข้ามกาลเวลา ผู้คนอย่างเราเล่า พยายามจะข้ามอะไร ? มีคนที่รักลำน้ำโขงเคยกล่าว

ไว้ว่า ไม่มีใครสามารถข้ามลำน้ำสายเดียวกันสองหนได้ ทั้งสายน้ำ ทั้งคนต่างเปลี่ยนไป

กล้า อายุไม่ถึงเดือน พี่ชายทั้งสามคนส่งข่าวว่า แม่ของฉันทันทีไม่สบาย บ่นหาลูกสาว ทำให้การวางแผนแต่งงานยาวที่สุด เพื่อดูแลและให้หมกับกล้าล้มไม่เป็นท่า กังวลและสับสนห้วงหาแม่ ห่วงใยกล้าและคุณ แต่เลือกกลับไปหาแม่ ปล่อยกล้าไว้ให้พ่อดูแลที่เมืองไทย

ตอนข้ามแม่น้ำโขงสีปูน ยังคิดถึงแม่น้ำมูลสีคราม เสียงแคนลอยลั่นกับกลอนเตี้ยดังแว่วเข้าไปในใจ ทำให้ฉันทันทีถึงพระคุณของพ่อและแม่ “...ทุกคนอยู่ในโลกา บิดามารดาผู้มีพระคุณเกื้อหนุนนี้ถึงหรือยังความหวังของคนเมื่อใดไฟ ๆ กะอยากมีอยากมี อยากรดั่งตัว คนโลกได้สมเอ็นเชื่อว่าคนถึงจน กะอยากลิ้มคนเจ้าพ่อแม่เฮาเพิ่นเลี้ยงเพิ่นลำยามคำให้ถือขันดอกไม้ไปไหวเมื่อเพิ่นยัง ความหวังของกินของใช้ ของกินให้เจ้าย่อยยืนยาลิ้นฟังคำเพิ่นว่า คุณเจ้าทำนอย่ำลิมเป็นเครื่องตีมเข้าปลาอาหารกินกับทานของคนเมืองฟ้า ทานเงินตราแล้วอุทิศให้เจ้าเพิ่นจากเฮาเหลือเจตีย์ไว้ วันศีลไปทำบุญหยาดน้ำให้ บุญตามน้ำชูน้ำคำ เจ้ากรรมนำเวรสินีเว่น สินีเว่น...”²

ฉันทันทีไปโรงหมอ อาการสามวันดีสี่วัน ยังไข้ ปวดท้อง อ่อนเพลียอยู่เรื่อย ๆ ไปหาหมอสมุนไพร หมอผี หมอพระ อาการก็ยังไม่ดีขึ้น จนสามีพาแม่ ยายมาตรวจและรักษาโรคที่ฝั่งไทย แพทย์บอกว่า แม่เป็นมะเร็งตับ เข้าสู่ระยะท้าย ให้ดูแลประคับประคอง พวกเราจึงพาแม่กลับมาดูแลต่อบ้านแม่

การดูแลทั้งหมดเป็นหน้าที่ของฉันทันที เพราะแม่ต้องการให้ฉันทันทีเป็นผู้ดูแล ส่วนพี่ชายทั้งสามคนก็มึงงานโรงงานสวนต้องทำ ไม่รู้การติดต่อสื่อสารและความคล่องแคล่วในการพาแม่ไปรักษา บอกว่าฉันทันทีมีความรู้ ความสามารถ ได้เรียนสูง ๆ จึงต้องมาดูแล รวมถึงการดูแลแม่ที่เป็นผู้หญิงจะสะดวกกว่าลูกที่เป็นผู้ชาย

² กลอนเตี้ยพระคุณแม่ ผลงานของ นายวิจิตร อยู่เย็น และนางจรรยา แซ่ตั้ง

ฉันจะปฏิเสธได้อย่างไร ? กลืนไม่เข้าคายไม่ออก งานที่ฉันรักก็ต้องทำ ครอบครัวก็ต้องดูแล ห่วงใยลูกชายที่แบเบาะและคุณมีที่ต้องอยู่เคียงข้าง สุดท้ายยังยอมจำนนเพราะความรักที่มีต่อแม่ ฉันต้องลาออกจากงานด้วยความรู้สึกแอบน้อยเนื้อต่ำใจบ้างว่าพี่ชายและพี่สะใภ้ไม่ช่วยแบ่งเบาภาระบ้าง ทั้งที่แม่ก็เป็นแม่ของทุกคน ชีวิตแม่ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้น-ลง พระจันทร์ลง-ขึ้น ฉันอยู่กับแม่ตลอดเวลา โชคดีที่ได้คุณ สามีที่เป็นเหมือนผู้มีพระคุณต่อฉัน ทั้งร่างกายที่เลี้ยงลูกไว้ให้ แรงใจและแรงเงินในช่วงที่ฉันทุกข์ใจและเงินในการดูแลแม่ของฉัน

ฉันดูแลแม่ด้วยบุญและบาป บุญคือฉันทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยอย่าง ไม่ขาดตกบกพร่อง บาปคือบางครั้งฉันเครียดและแบกรับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาในการดูแลแม่ ความคิดถึงลูกชายและสามี ฉันไม่ได้ทำงานที่รัก กิน-นอนไม่เป็นเวลา แม่เข่าไม้กั้นเตียงตลอดทุกสิบนาที เป็นเพราะปวด ทรมาน หรืออะไร ? แม่ตอนดึกตื่น เสียงกรีดร้องโหยหวนของแม่ไม่หยุดหย่อน พี่ร้ายเข้าสิงฉันจนต้องได้ดูดำแม่ ผสานเสียงดังก้องคังน้ำ แต่สุดท้ายฉันนั่งร้องให้เป็นตายเป็นวรรคเป็นเวร สำนึกผิดเหมือนคนบ้าคนไม่รับรู้อะไร ฉันเหมือนผ้าขี้ริ้วที่ยังไม่ถูกซักเอาคราบฝุ่นสกปรกออกปล่อยให้แห้งจับตัวแข็งจนเหมือนก้อนหิน

แม่ของฉันจบชีวิตจากการเดินทางสายมหากาพย์แห่งความทรมาน หลังจากกล้าได้หกเดือน ช่วงก่อนเวลาแม่สิ้นลมหายใจ สายตาของแม่ เหมือนบอกฉันว่า “แม่รักลูก ลูกทำดีที่สุดแล้ว” ฉันกอดแม่ กุมมือแม่ ท่องบทสวดมนต์พิมพ์อย่างมีสติพร้อมกับคำเอ่ยลา แม่ได้ผ่านอุโมงค์แห่งความเจ็บปวดมายาวนาน การเดินทางครั้งนี้ของแม่ต้องได้เจอโลกที่ปราศจากความเจ็บปวด

หลังจากนั้นมา ฉันมาอยู่ประเทศไทยถาวร พร้อมกับเปิดร้านขายของชำ และอาหารตามสั่ง เพื่อได้ทำงาน ไม่เหงา และได้เงินบ้างสมทบกับคุณที่เป็นครูอยู่ในหมู่บ้าน

“กล็อง” เป็นลูกชายคนที่สอง หลังจากกล้าลูกชายคนแรกอายุเข้าปีที่สี่ ที่มาของชื่อเกิดจากการที่คุณชอบกล็องและชอบถ่ายรูปเป็นชีวิตจิตใจในช่วงนั้น

กล้องไม่ค่อยแข็งแรงตอนเด็ก ๆ เป็นทั้งโรคหอบหืด และภูมิแพ้ เทียวเข้าเทียวออกโรงพยาบาลจนพยาบาลจำได้และคุ้นเคย ดังนั้น หน้าที่คุณแลกล้าและกล้องจะเป็นหน้าที่ของคุณเลย เพราะฉันยังยุ่งวุ่นวายกับการขายของและซื้อสิ่งของเข้าร้านตั้งแต่เช้าจนค่ำ ส่วนกลางคืนคุณต้องคอยดูแล ป้อนยา เช็ดตัว ลูก ๆ เสมอ ไม่เคยบ่นสักคำสักนิดเลย เป็นความภูมิใจของคุณด้วยซ้ำ หลายครั้งฉันอดสงสารไม่ได้ เพราะคุณต้องตื่นเช้าเพื่อไปสอนที่โรงเรียนและเลิกงานเกือบค่ำ

คุณจำได้ไหม ? ตอนอายุหกขวบ คุณพาฉัน กล้า และกล้อง ไปบ้านสวนที่อยู่ท้ายหมู่บ้าน ปกติกล้องจะมีเสียงพุดแจ้ว ๆ ตลอดเวลา แต่สักพักหนึ่งหายไปเสียงแจ้ว ๆ นั้นหายไป พวกเราร้องเรียกเพราะกลัวกล้องจะตกลงคูน้ำ และก็เป็นจริงตามคาด กล้าเป็นคนเห็นจุดผมของกล้องที่พันเหนือน้ำก่อนใคร คุณรีบลงไปเอากล้องขึ้นมา ปฐมพยาบาลจนกล้องไม่เป็นอะไร ฉันได้ว่าเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิต ที่เห็นคุณร้องไห้อย่างมากมายขนาดนั้น

ช่วงสิบปีย้อนหลังเกษียณอายุราชการ คุณดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ใคร ๆ เห็นว่า เหมาะสมมาก เพราะคุณจริงจังกับการทำงาน เป็นที่รักนับถือของน้อง ๆ และเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างมาก ชุมชนให้ความยอมรับและมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน ครอบครัวอบอุ่นเป็นต้นแบบให้ชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกและลูกศิษย์ ดังนั้น งานเกษียณอายุราชการที่คุณครูและชุมชนจัดให้คุณเป็นเครื่องพิสูจน์คุณว่า “วันวานที่พากเพียร ้วยเกษียณที่ภาคภูมิใจ”

หนึ่งปีหลังจากถอดหัวโขนแล้ว ยังมีผู้คนแวะเวียนมาเยี่ยมคุณไม่ขาด แต่คุณยังได้พักผ่อนเต็มที่เพราะไร่งานประจำ ส่วนฉันทิ้งอาชีพแม่ค้าขายของเช่นกัน เพราะเงินบำนาญของคุณและเงินเก็บของฉัน สามารถอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน และกล้องก็จะเรียนจบปริญญาตรีในไม่ช้า

ก่อนนั้น คุณชอบไปนาไปสวนทุกวัน กลับกลายมาเป็นคนชอบเก็บตัวเงียบอยู่กับบ้าน มีข้ออ้างว่า เปื่อ อ่อนเพลีย ขี้เกียจเดินปวดขา สิ่งที่เคยชื่นชอบ การถ่ายรูป ร้องเพลงเล่นกีตาร์ ไม่เคยแตะต้องเลย ตอนแรกฉันนึกว่า

คุณอาจจะเครียดหลังไม่ได้ทำงานที่เคยทำมานาน หรือกำลังปรับตัว และคิดเลยเถิดว่า เป็นโรคซึมเศร้า จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่ฉันว่า ต้องพาคุณ ไปพบแพทย์เสียแล้ว

ดีสามของวันหนึ่ง คุณใส่ชุดขาวตัดกับความมืดสีดำเดินไปวัด เกือบเจ็ด โมงเช้า ฉันไปตาม เห็นคุณนั่งนิ่ง ถือข้าวเหนียวจ้อริมฝีปากนานมากไม่กลืน ลึกที่ สายตาเหม่อลอย เหมือนคนล่องเรือไปเพียงลำพัง ค่อย ๆ หายตัวไกลออก จากฝั่ง ท่ามกลางความมืดมิด คุณจำฉันไม่ได้ แต่ความทรงจำของฉัน ที่มีต่อคุณกลับหลังไหลรavnน้ำตาพร่าพรายในสายน้ำ

แพทย์วินิจฉัยว่า คุณป่วยเป็นโรคสมองเสื่อมจากโรคหลอดเลือดระดับ ปานกลาง มีความบกพร่องในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในการใช้ ชีวิตประจำวัน อาจมีอาการทางจิต ไม่สามารถอยู่ได้เองตามลำพังต้องได้รับการ ดูแลอย่างใกล้ชิด

คุณเดินช้าลง ไม่เหมือนเดิม จำญาติและเพื่อนสนิทไม่ได้ นึกคำพูดยาก หยุดกลางประโยค ไม่เข้าใจคำพูดของคนอื่น กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ ชอบค้นหา สิ่งของ ด่าทอฉันโดยไม่เคยทำมาก่อน กลัวคนมาทำร้าย หูแว่ว

ครั้งที่ฉันตกใจและเป็นทุกข์มากที่สุด วันหนึ่งหลังอาบน้ำ คุณชอบหัว ฝมที่สุด แต่เห็นตนเองในกระจกแล้วจำไม่ได้ “ใครกัน มาอยู่บ้านผมได้อย่างไร ไง?” ทำให้ฉันต้องรีบเอากระจกไปซ่อนไป หัวที่คุณเคยชอบใช้หลังอาบน้ำ ทุกครั้ง กลายเป็นวัตถุที่ไม่คุ้นเคยของคุณ

นับแต่นั้นทำให้ฉันรู้ว่าโรคสมองเสื่อมไม่ใช่แค่โรคที่มีอาการหลงลืม เท่านั้น คุณจำเหตุการณ์ได้เฉพาะตอนคุณทำงาน หลังจากนั้น พื้นที่เก็บ ความจำใหม่เหมือนคุณได้ปิดสวิทช์ลง เหมือนใบไม้แห้ง ๆ ที่หลุดร่วงและ ปลิวไปตามแรงลม

ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน คุณอายุย่างเข้าหกสิบห้าปี แต่สิ่งหนึ่งที่ฉัน เรียนรู้จากคุณกับความเลอะเลือน คือ อาการหึงหวงฉันที่มีมาตั้งแต่หนุ่ม ๆ ได้หวนกลับมา แต่ตอนหนุ่ม ๆ การแสดงออกจะมีการยับยั้งดีกว่านี้

เพราะตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จึงไม่อาละวาด ตอนนี้อาละวาดเหมือนเดิม จึงใช้วิธีอาละวาดสอดส่องไม่ให้ผู้ชายเข้ามาใกล้ฉัน

วันไหนที่ร้อนมาก ๆ เมื่อฉันใส่เสื้อแขนกุด เสื้อหมากกระແห่ง คุณจะเริ่มมากอดรัด ขอมีเพศสัมพันธ์ด้วยแมต่อนกลางวันแสดก ๆ” จนชาวบ้านที่ผ่านไปผ่านมา เห็นคุณวิ่งไล่ตามฉัน หลายครั้งจับตัวฉันได้ กอดรัดฟัดเหวี่ยง จนเป็นภาพพจาดตาคนทั่วไปที่พบเห็น

ทุกคืนของคุณ จะเข้านอนเวลาราว ๆ สองทุ่ม ฉันเป็นคนพาขึ้นเตียงด้วยวิธีพิเศษ เพราะคุณขึ้นเตียงเองไม่ได้ หากพาขึ้นเตียงไม่ดี คุณจะนอนใกล้ขอบเตียงเกินไป เสี่ยงต่อการตกเตียง ยามใดที่รู้สึกตัว ฉันจะมองมาที่คุณก่อนเหมือนอัตโนมัติ ต้องไปปลุกและขยับตัวคุณให้นอนห่างขอบเตียง

ฉันเข้านอนราว ๆ สามทุ่ม บ่อยครั้งคุณจะตื่น ฉันจะเอาผ้าห่มของฉันห่มให้อีกชั้นหนึ่งและกอดมือคุณ และถามว่า เมียกอดมีความสุขไหม ? คุณจะตอบว่า มีความสุข ฉันคิดว่าการทำเช่นนี้เป็นประจำจะทำให้คุณเกิดความมั่นใจว่า จะได้รับความรักและการดูแลและไม่ถูกทอดทิ้ง สังเกตได้จากการที่คุณพนมมือไหว้ฉันบ่อย ๆ เวลาฉันทำอะไรบางอย่างให้คุณ ต้องขอบคุณทุกครั้งว่าอย่ามาไหว้ฉัน ฉันจะอายุสั้น จะตายก่อนคุณได้อย่างไร? ขณะที่สภาพของคุณเป็นอย่างนี้

ที่ผ่านมาหลาย ๆ ปี คุณคงเครียดเรื่องตำแหน่ง และทุ่มเทเรื่องการทำงาน กลับบ้านก็ค่ำ ฉันก็ขายของตั้งแต่เช้าจนมืด ตื่นตีสองไปซื้อสิ่งของที่ตลาดเพื่อมาเปิดร้านตอนเช้า ดูแลความเรียบร้อยในงาน และดูแลคุณและลูก เราไม่มีเวลาให้กันเลยนะ

คุณมาขอความรักจากฉัน ฉันตกใจ ไม่เคยเจอแบบนี้ เราอายุเยอะกันแล้ว แต่เราต้องจัดการเรื่องนี้ให้ได้ เพราะชาวบ้านมองคุณไม่ดีเลย เพื่อน ญาติพี่น้อง ลูกศิษย์ ทั้งหลายมองคุณเปลี่ยนไป ครูผู้เป็นต้นแบบของพวกเขาได้หายไป

ฉันเป็นผู้ดูแลคุณ ซึ่งไม่แตกต่างจากที่ฉันดูแลแม่ในช่วงระยะท้ายวิธีการใดที่จะทำให้อาการคุณดีขึ้น ฉันเสาะแสวงหามาดูแลรักษาคุณเต็ม

ความสามารถ แต่หลายครั้งที่คุณมองหน้าของฉันเหมือนคนแปลกหน้า ความรู้สึกทั้งหมดถูกกลืนเข้าไปในอก แผลเผาใจจนแห้งผาก ไม่สามารถกลืนออกมาเป็นน้ำตาแม้สักหยดเดียว บางครั้งฉันอยากถูกฝังอยู่กับความทรงจำเก่า ๆ กับคุณ อยากตะโกนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยปลดปล่อยคุณให้บินโลดแล่นต่อไปได้เสียที

หนึ่งสัปดาห์ก่อนเหตุการณ์กล่องออกจากบ้าน กับเหตุการณ์อันเลวร้ายที่เกิดขึ้น ฉันได้พาคุณไปโรงพยาบาลประจำอำเภอ แพทย์ให้คำอธิบายและความเป็นไปของโรค เพิ่มยารักษาอาการความจำการรู้คิด และยานอนหลับเพิ่ม จัดที่มสุขภาพมาเยี่ยมบ้านทุกสัปดาห์

ต้องขอโทษคุณด้วยที่ไม่ได้รับแรงอธิบายให้กล่องรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาการของคุณในช่วงหลัง ๆ ช่วงที่สติสัมปชัญญะความรู้สึกตัวตนหลุดลอยออกจากตัว เมื่อฉันเล่าเรื่องราวพิลึกพิลั่นนั้น คุณสมเพชเวทนาตนเองจนอยากให้หายตัวไปจากโลก แต่คุณละทิ้งเหตุผลนัยของการไม่ยอมมีชีวิตอยู่ทิ้งไป เพียงเพราะไม่ต้องการเห็นฉันและลูกเสียใจ

ฉันเรียนรู้ว่า มีวิธีเบี่ยงเบนความรู้สึกของคุณ ด้วยกิจกรรมและเหตุการณ์หลายอย่าง เช่น เปิดคาราโอเกะ ให้คุณแต่งตัวหล่อ ๆ เพื่อต้องการถ่ายรูป ถ้ามันไม่ได้จริง ๆ ฉันจะปรึกษากับที่มสุขภาพว่า ชื่อตุ๊กตาทายให้พ่อเลยดีไหม ?

กล่องขอไปพักใกล้โรงเรียนที่เขาสอน เขาคงเหนื่อยกับการเดินทางและการทำงาน คุณอยู่กับฉันไปอย่างนี้ จะดูแลคุณอย่างดีที่สุด

ฉันคิดถึงกล่องมาก ๆ เขาไม่เคยไปจากบ้านเป็นเวลานาน คุณคงคิดถึงเช่นกัน และฉันว่ากล่องต้องคิดถึงพวกเรา

ถ้าวันไหนกล่องกลับมาบ้านอีกครั้ง ฉันจะบอกว่า คุณรักกล่องมากมายเพียงไหน เพราะกล่องชอบจินตนาการไปเองว่าพ่อไม่เคยรักเขาเลย

ทิ้งคลื่นน้ำและสายลมเบาบางลงแล้ว

แม่โทรศัพท์มาหาผมทุกวัน ตลอดสองสัปดาห์ที่ผมหายไปจากบ้าน แต่ผมไม่เคยตอบรับแม่เลย ตลอดเวลานั้น ผมกระวนกระวายใจมากที่สุดเพราะคิดถึงบ้าน แต่อีกใจหนึ่งผมไม่อยากจะรับรู้เรื่องของแม่กับพ่อ

เช้าวันจันทร์แรกของสัปดาห์ที่สาม แม่ส่งรูปภาพถ่ายฝีมือของพ่อทางไลน์ (Line) ที่มีรูปของพวกเราทุกคน ตั้งแต่พี่กล้า และผม ตั้งแต่ตอนยังเป็นเด็ก ๆ จนภาพปัจจุบัน เกือบประมาณสิบรูป ที่อยู่รายรอบห้องทำงานของพ่อ แม่ยังถ่ายรูปสมุดบันทึกของพ่อและแม่ในลินซ์ก์โต๊ะทำงานที่บ้านที่เก็บเรื่องราวเก็บไว้เป็นความทรงจำ ผมยังจำเรื่องราวที่แสนประทับใจมากมาย เช่น เรื่องราวสุดโรแมนติกพ่อขอแต่งงานกับแม่ที่น้ำตกหลิผี เหตุการณ์ที่พ่อสอนผมปั่นจักรยาน ฯลฯ ทำให้ใบหน้าของพ่อผุดขึ้นมาในความทรงจำ จากรูปถ่ายขาวดำซีด ๆ ที่ผ่านกาลเวลามานาน เป็นรูปถ่ายที่มีสีสดใสสวยงาม รวากับเฟิ่งเจอกัน ผมร้องไห้อย่างสำนึกผิด และทันใดนั้น ผมได้ติดต่อกลับมาแม่หลายครั้ง แต่แม่ไม่ได้รับซึ่งอาจเป็นเพราะช่วงระยะเวลาตรวจโรคของพ่อก็ได้

จนกระทั่งตอนเที่ยงของวันนั้น มีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลติดต่อมาทางโรงเรียนแจ้งว่า แม่ของผมถูกรถสิบล้อแยกโค้งชน ขณะเลี้ยวรถกระบะที่กำลังไปรับพ่อที่โรงพยาบาล

พระจันทร์มีดสนิทราวโลกหยุดหมุน มีดมืด ไม่มีสิ่งใดไหวติง

ผมกลับมาอยู่บ้าน กลับมาอยู่กับพ่อ ดูแลพ่ออย่างสุดกำลัง บางวันปล่อยให้ความเจ็บทำงานของมันไป ไม่มีการสนทนาใด ๆ พูดกันคนละเรื่อง แต่สังเกตเห็นรอยยิ้มพรายปรากฏบนใบหน้าของพ่อ ผมเองรู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้พูดคุยกับพ่อ

ในที่สุดเรือโยกพลั้วไปตามแสงสว่างนั้นเทียบท่าถึงฝั่ง ทว่าฟากฟ้าพร่างพรายด้วยพระจันทร์ส่องสว่างนำทางถูกกลบด้วยแสงตะวันยามเช้าแห่งรุ่งอรุณ ราวเห็นภาพตัวเองบนเรือล่องลอยอย่างสงบนิ่งเหนือน่านน้ำ คลื่นน้ำและ

สายลมแห่งความรักนั้น ทุกครั้งโอบกอด ทุกครั้งเยียวยา เรือลำน้อยไม่เคยถูก
ผลัดไสให้ลอยเคว้งคว้างโดดเดี่ยวอยู่กลางห้วงมหานทีสีพื้นดอนอันกว้างใหญ่...

ผู้เขียน

อดิเรก เร่งมานะวงษ์